

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Наукова бібліотека

Бібліотека в освітньому просторі

Інформаційний бюлетень № 23

Корпоративна діяльність як засіб підвищення ефективності використання ресурсної бази бібліотек вишів та оптимізація бібліотечної праці

Матеріали науково-практичного семінару

Хмельницький
2017

Видається за рішенням методичної ради наукової бібліотеки
Хмельницького національного університету
від 28.09.2004р.

Головний редактор видання — Айвазян О.Б., кандидат історичних наук,
директор бібліотеки

Редколегія: Мацей О.О., Молчанова С.А., Костюк О.О.

Відповідальний за випуск — Мацей О.О.

Бібліотека в освітньому просторі. Матеріали науково-практичного семінару «Корпоративна діяльність як засіб підвищення ефективності використання ресурсної бази бібліотек вишів та оптимізація бібліотечної праці»[Текст] : інформ. бюл. для працівників бібліотек ДВНЗ Хмельницької області. №23 / редкол.: О. О. Мацей, С. А. Молчанова , О. О. Костюк ; гол. ред. О. Б. Айвазян. - Хмельницький : ХНУ, 2017. - ...с.

У двадцять третьому випуску інформаційного бюлетеня авторському варіанті подано тези доповідей науково-практичного семінару «Корпоративна діяльність як засіб підвищення ефективності використання ресурсної бази бібліотек вишів та оптимізація бібліотечної праці», які порушують коло питань, що стосуються корпоративної діяльності бібліотек, спрямованої на підвищення ефективності використання ресурсної бази книгозбірень вищих закладів освіти, створення інформаційних ресурсів у корпораціях, розширення взаємодії між бібліотечними установами різних систем і відомств, формування корпоративної культури, участі бібліотек вищої школи у проєктах УБА.

Анотований список літератури за темою семінару складений на основі електронного каталогу наукової бібліотеки Хмельницького національного університету.

Видання призначене для широкого загалу працівників бібліотек.

ЗМІСТ

[Слово редактора](#)

[З досвіду колег](#)

[Шоробура І. М. Вітальне слово до учасників науково-практичного семінару](#)

[Айвазян О.Б. Бібліотеки державних вищих навчальних закладів та корпоративна діяльність](#)

[Дитинник Л.В. Бібліотека ХГПА: від витоків до сьогодення](#)

[Маковська В.В. Досвід створення інформаційних ресурсів Хмельницькою обласною універсальною науковою бібліотекою у корпораціях](#)

[Климчук Л.В. Участь бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка у корпоративних проектах](#)

[Бичко О.М. Розвиток біобібліографії вчених: іміджевий та корпоративний аспект](#)

[Бекас І.В. Корпоративна культура як важливий фактор успішної діяльності сучасної бібліотеки, що сприяє формуванню її позитивного іміджу](#)

[Книжкова полиця](#)

[Список літератури за темою «Корпоративна діяльність бібліотек»](#)

Слово редактора

Айвазян О.Б.,
кандидат історичних наук,
голова обласного методичного об'єднання,
директор наукової бібліотеки
Хмельницького національного університету

У сучасному світі глобальної інформатизації змінюється роль та розширюються функції бібліотек. Модернізація вищої освіти зумовлює необхідність змін у роботі бібліотеки вищого навчального закладу і дає можливість бібліотекам не тільки стати потужними інформаційно-бібліотечними центрами, але й сприяти розвитку соціальних та освітніх функцій.

Надання максимально повної інформації в мінімально короткий термін викликає необхідність об'єднання зусиль, кооперації ресурсів, забезпечення можливості взаємного доступу до інформаційних джерел.

Світове бібліотечне співтовариство давно зрозуміло, що кооперація дає змогу скоротити витрати бібліотек на традиційні бібліотечні процеси, що повторюються у більшості з них. Такими є створення каталогів, обробка літератури тощо. Кооперація бібліотек у цьому напрямку дає змогу заощаджувати чималі ресурси.

У більшості своїй бібліотеки сьогодні самостійно створюють корпорації регіонального рівня, вливаються у вже існуючі всеукраїнські та міжнародні корпорації, координують свою діяльність у створенні та переробці інформації. Використання корпоративних технологій бібліотеками дає змогу досягти у процесах каталогізації документів якісно нового рівня, забезпечує повноцінну базу для створення та функціонування електронних каталогів. Скорочення трудових затрат досягається за рахунок раціонального

використання праці каталогізаторів та спільного використання результатів їх діяльності, що значно зменшує вартість опрацювання документів і виключає дублювання процесу наукової обробки документа працівниками різних бібліотек. При цьому бібліографічний запис (БЗ) в електронній формі створюється лише один раз, у режимі віддаленого доступу. Інші бібліотеки використовують готовий запис повністю або частково, доповнюючи БЗ згідно зі стандартами, які використовуються бібліотекою позичальником для своїх власних електронних ресурсів.

Маючи позитивний досвід роботи в корпоративних проектах (Зведений електронний каталог бібліотек Хмельницької області; аналітичний розпис періодичних видань; формування інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань») ми прекрасно розуміємо, що успішний розвиток бібліотек залежить від їх корпоративної взаємодії. Саме тому було підготовлено та проведено науково-практичний семінар для бібліотек Хмельницького методичного об'єднання «Корпоративна діяльність як засіб підвищення ефективності використання ресурсної бази бібліотек вишів та оптимізація бібліотечної праці», матеріали якого вміщено на сторінках двадцять третього випуску інформаційного бюлетеня «Бібліотека в освітньому просторі».

З досвіду колег

І.М. Шоробура,
ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
д-р пед. н., проф.,
заслужений діяч науки і техніки України,
дійсний член АПСН,
академік Академії вищої освіти України

Вітальне слово до учасників науково-практичного семінару

Бібліотеки з давніх-давен були й залишаються найціннішими скарбами духовних багатств людства, що поєднують минуле, сучасне і майбутнє, ознакою культури та цивілізованості суспільства. Бібліотека належить до визначальних осередків інтелектуальної інфраструктури держави, потужних центрів національної інформаційної політики, скарбниць історико-культурної спадщини. Вона передає нащадкам найкращі творіння та найвищі здобутки попередніх поколінь - історичну пам'ять, ідеали, традиції. Без бібліотек неможливо уявити розвиток науки, освіти, культури, життя громадян будь-якої країни. Саме вони є інформаційною основою високорозвиненого демократичного суспільства.

Бібліотека навчального закладу - це особливе педагогічне середовище, котре, як соціальний інститут виконує педагогічні функції, зокрема, з одного боку, вона покликана зберігати накопичені людством знання, а з іншого, - забезпечувати доступ до них та відіграє одну з найважливіших ролей у справі освіти й самоосвіти.

Сьогодні освітня галузь нашої держави переживає складний період реформування, а основним її завданням є забезпечення якості освіти на всіх етапах здобуття. На засадах нової філософії освіти - філософії людиноцентризму

визначаються концептуальні підходи і напрями реформування освітнього простору України. Враховуються закономірності становлення духовності студента, інноваційні технології формування його життєвої компетентності. Продовжується модернізація вищої школи, інтеграція в європейський простір вищої освіти і педагогічних досліджень на засадах конкурентоздатності та рівності.

Саме бібліотекам навчальних закладів належить важлива роль у розв'язанні цих нагальних освітянських проблем.

Історія бібліотеки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії - яскрава сторінка становлення та відродження нашої альма-матер, її досягнень і злетів. Бібліотека - ровесниця навчального закладу, ось уже впродовж 95 років є його важливим структурним підрозділом і здійснює свою діяльність відповідно до завдань, що стоять перед академією в цілому. Бібліотека виконує інформаційну, бібліографічну, довідкову функції. Як і в періоди історії не доводилося переживати закладу, книгозбірня завжди була його творчою лабораторією. Основним напрямом роботи є забезпечення навчального процесу науковою, навчальною та методичною літературою. Бібліотека - джерело мудрості та знань вищого навчального закладу.

Найважливішим завданням бібліотечних працівників є постійне прагнення опановувати нові форми й методи розповсюдження інформації. Інноваційна діяльність книгозбірні здійснюється шляхом впровадження проектів та програм, спрямованих на удосконалення системи обслуговування користувачів, збільшення ресурсної бази бібліотеки, національно-патріотичне виховання молодих спеціалістів. Презентаційні, виставкові проекти сприяють розширенню світогляду майбутніх фахівців.

Слід зазначити, що бібліотека є не тільки засобом забезпечення доступу студентів до знань та інформації, але й сприяє вихованню гармонійної особистості, здатної до

постійної самоосвіти та саморозвитку. А саме через читання, книги, масові заходи разом із деканами, кафедрами і студентським активом книгозбірня сприяє формуванню в стінах академії інтелектуального та культурного середовища.

За останні роки активізувалась наукова діяльність бібліотеки, спрямована на:

- інформування викладачів, аспірантів та магістрантів академії з актуальних для них проблем;
- бібліографування творчого доробку працівників академії, укладання та видання бібліографічних покажчиків серії: «Бібліографія вчених Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії»;
- участі в наукових конференціях, семінарах, презентаціях в стінах академії;
- проведення соціологічних досліджень думки користувачів та бібліотечних працівників;
- аналіз діяльності підрозділів бібліотеки та окремих процесів;
- реферування наукового видання «Педагогічний дискурс»;
- шифрування збірників, статей, дисертацій, науково-методичних посібників викладачів академії.

У кожному із напрямів діяльності книгозбірні - організації фондів, створенні бібліографічних ресурсів, обслуговуванні користувачів - є можливість зробити вагомий внесок у процеси збереження традиційної культури, виховання моральних і етичних якостей особистості, тобто виконувати педагогічну функцію.

Одним з головних чинників ефективної роботи бібліотеки є її персонал. Працівники книгозбірні дбайливо ставляться до духовної та інтелектуальної спадщини, збагачуючи її, зберігаючи та формуючи у традиційній паперовій формі та на електронних носіях. Із входженням в еру інформаційного суспільства бібліотека активно розвивається відповідно до нових реалій.

Професійна компетентність, ерудованість, творчі

здібності працівників нашої бібліотеки завжди слугують користувачам у створенні умов широкого доступу до національних інформаційних мереж.

Айвазян О.Б.

Бібліотеки державних вищих навчальних закладів та корпоративна діяльність (тези доповіді)

Хмельницьке методичне об'єднання бібліотек ДВНЗ працює 16 років. Наразі до його складу входить 6 бібліотек. Щороку на базі об'єднання відбуваються науково-практичні конференції та семінари, на яких проводиться аналіз діяльності книгозбірень за окремими напрямками роботи. Нинішній семінар присвячено аналізу результатів та подальшому розвитку корпоративної діяльності бібліотек зі створення та об'єднання електронних ресурсів.

Перша частина доповіді присвячена дослідженню динаміки основних статистичних показників роботи бібліотек об'єднання. Зокрема зазначено, що на організацію бібліотечної справи у вишах значно впливає сучасна політична та економічна ситуація в країні, якість шкільної освіти та демографічна криза. Саме ці чинники призвели до зменшення кількості студентів у навчальних закладах, що, у свою чергу, вплинуло на основні кількісні показники роботи книгозбірень об'єднання, з якими можна ознайомитися на слайдах презентації або на сайті НБ ХНУ http://lib.khnu.km.ua/about_library/metodob/statystyka.htm.

На противагу традиційним показникам зростає використання електронних ресурсів. Наприклад, у звітному році на 32 % підвищився загальний показник відвідувань по об'єднанню (в основному за рахунок бібліотек ХНУ, КПНУ ім.І.Огієнка та ХКТЕІ), на 14 % - кількість звернень до ЕК

(більше ніж 129 тис. на рік). Відповідно на 41 % зростає й видача електронних документів.

Серед негативних тенденцій у сучасній діяльності книгозбірень у доповіді відмічено, що парк технічних засобів не поновлювався, а штат бібліотек зменшився на 15 % (в основному за рахунок працівників бібліотек КПНУ ім. І.Огієнка та ХУУП), завдяки чому кількість фахівців з вищою бібліотечною освітою зменшилася по об'єднанню на 9 осіб. Незважаючи на активізацію публікацій наших науковців у журналах, зареєстрованих у світових наукових БД «Skopus», «Webonsins», «Kopernik» та ін., жодна університетська бібліотека об'єднання не має доступу до цих БД, що не сприяє активізації їхньої роботи з бібліометричними БД.

До позитивних тенденцій віднесено зростання по об'єднанню кількості власних БД та набуття досвіду роботи з надання тестового доступу до наукових БД завдяки участі трьох бібліотек (КПНУ ім. І.Огієнка, ХНУ, ХГПА) у всеукраїнських корпоративних проєктах. Наразі кількість електронних документів у 3-х репозитаріях бібліотек об'єднання (ХНУ, КПНУ ім. І.Огієнка, ХГПА) налічує близько 7 тис. наукових публікацій та видань. В електронних бібліотеках зосереджено більше ніж 33 тис. документів.

Продовжується робота над удосконаленням презентації діяльності книгозбірень та їхніх БД засобами веб-сайтів (КПНУ ім. І.Огієнка, ХНУ, ХГПА), а також сторінок бібліотек (ХУУП, ПДАТУ, ХКТІ) на сайтах університетів. Відзначено новий сучасний дизайн сайту бібліотеки КПНУ ім. І.Огієнка та оновлену структуру сайту НБ ХНУ.

Таким чином, статистика засвідчує той факт, що традиційна система обслуговування повільно поступається віртуальній. З кожним роком зменшується кількість користувачів обслугованих традиційно, і збільшується кількість користувачів, обслугованих електронними ресурсами, особливо науковими. Отже необхідно й надалі розвивати

власні електронні ресурси та віртуальні системи обслуговування, доки не будуть створені загальнонаціональні БД електронного каталогу та електронної бібліотеки.

Друга частина доповіді присвячена аналізу сучасного стану корпоративної діяльності в Україні та окремих її регіонах. Відмічено, що корпоративна діяльність - це одна з найефективніших форм інноваційної діяльності бібліотек зі створення інтегрованих ресурсів. У процесі корпоративної роботи кожний учасник може реально оцінити якість власних інформаційних ресурсів, отримати безкоштовний доступ до корпоративних ресурсів, розвинути власні сервіси та обмінятися досвідом між учасниками проекту. Наведено приклади міжнародних, всеукраїнських та регіональних проектів. Проаналізовано корпоративні проекти Хмельниччини, а саме:

- аналітичний розпис періодичних видань, який дає можливість обміну;
- реферування наукових видань вишів для українського реферативного журналу «Джерело»;
- надання тестового доступу до наукових світових БД;
- створення Зведеного електронного каталогу бібліотек Хмельницької області, який об'єднує ресурси більшості публічних бібліотек нашого міста, а також бібліотек вишів (наразі цей каталог нараховує понад 300 тис. назв);
- формування краєзнавчого каталогу, започаткованого ОУНБ та бібліотекою КПНУ ім. І.Огієнка. Ця БД потребує активної роботи усіх бібліотек регіону.

Далі у доповіді відмічено, що кожна бібліотека нашого об'єднання займається біобібліографією, створюючи науково-допоміжні покажчики про діяльність науковців нашого краю. Крім того, бібліотека КПНУ ім. І.Огієнка 2013 року презентувала довідково-бібліографічне видання «Доктори наук, професори КПНУ ім. І.Огієнка», а 2015 року на сайті НБ ХНУ створено аналогічну БД про науковців ХНУ

http://lib.khnu.km.ua/inf_res/avtory_HNU/begin.php.

Зважаючи на те, що більшість науковців Хмельниччини зосереджені у вищих навчальних закладах, НБ ХНУ запропоновано створення спільної з публічними книгозбірнями та бібліотеками інших відомств (зокрема й обласною медичною бібліотекою) БД «Науковці Хмельниччини», яка стане важливою складовою краєзнавчого інформаційного поля. Започаткування цього спільного проекту підтримано й на засіданні Президії регіонального відділення УБА, де неодноразово відмічалася необхідність посилення краєзнавчої діяльності бібліотек.

НБ ХУ проведена підготовча робота, а саме: розроблена програма для цієї БД та Інтерфейс, створено та оговорено з учасниками проекту Положення про БД «Науковці Хмельниччини». Представлення БД на сайтах бібліотек регіону заплановано на кінець вересня 2017 року.

Закінчення доповіді присвячене відзначенню 55-річчя НБ ХНУ, представлено рубрику на сайті НБ, яка відображає перелік святкових заходів, а потім відображатиме й перелік ювілейних подій. Водночас презентовано й нову віртуальну виставку НБ ХНУ, присвячену 80-літньому ювілею багаторічного директора НБ ХНУ, відмінника освіти України В.М.Петрицької, а також анонсовано презентацію віртуальних виставок з історії університету та бібліотеки.

Дитинник Л.В.,
директор бібліотеки ХГПА

Бібліотека ХГПА: від витоків до сьогодення

Бібліотека - це один із найважливіших винаходів людської цивілізації. Її діяльність пов'язана із суспільством упродовж усієї історії його існування. Виникнення цієї

соціальної організації було зумовлене потребами людства у накопиченні та зберіганні знань. І сьогодні бібліотеки є потужними інформаційними центрами та культурними осередками. А бібліотека вищого навчального закладу - це не тільки своєрідний острівцець культури, де мусить існувати така атмосфера, в якій кожен одержав би задоволення від творчості, але і сприяти освітньому процесу.

Упродовж 95 років бібліотека ХГПА пройшла великий та складний шлях становлення та розвитку. Їй доводилося долати чимало труднощів, але водночас її діяльність була різноманітною і динамічною, із постійним впровадженням нових ідей, розвитком новітніх бібліотечних технологій, реалізацією накреслених планів.

Назва бібліотеки змінювалась залежно від зміни статусу навчального закладу:

1921 р. - бібліотека Проскурівських педагогічних курсів;

1924 р. - бібліотека педагогічного технікуму ім. Т.Г. Шевченка;

1944 р. - бібліотека Хмельницького педагогічного училища;

1999 р. - бібліотека Хмельницького гуманітарно-педагогічного коледжу;

2000 р. - бібліотека Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту;

2006 р. - бібліотека Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

На сьогодні Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія - один із найдавніших навчальних закладів Поділля.

В силу історичних обставин та геополітичного фактора Поділля перебувало в епіцентрі подій боротьби за українську державність. Із початку 20-х рр. ХХ ст. зазнало посиленого ідеологічного тиску у зв'язку з активними державотворчими процесами, інтенсивністю збройної боротьби з більшовиками, в першу чергу пов'язаними з перебуванням у краї Директорії УНР.

У березні 1920 р. Всеукраїнська нарада з питань

освіти, організована Наркомосом УСРР, затвердила новий зміст системи освіти Радянської України. Із 1920-1921 н.р. в УСРР запроваджувався єдиний тип трудової семирічної школи, на базі якої будувалася професійно-технічна школа. У складних умовах нового соціалістичного ладу Радянська Україна продовжила попередньо розпочатий курс на розбудову освіти, яка, однак, зазнавала дедалі більшої ідеологізації. Зіткнувшись із серйозними проблемами, пов'язаними з нестачею кваліфікованих педагогів, у першу чергу для початкової школи, нарком освіти УСРР Г. Грінько 20 липня 1920 р. підписав постанову «Про педагогічні школи (учительські семінарії)». Документ регламентував різнобічні аспекти, пов'язані з організацією та функціонуванням учбових закладів подібних типів [1]. Все це створило необхідні умови для створення в місті Проскуріві (тепер Хмельницький) закладу з підготовки педагогічних кадрів, нестача яких у регіоні була очевидною.

Створення кадрів нової культурної інтелігенції стало невідкладним завданням радянської влади. Для підготовки вчителів на Поділлі діяли Кам'янець-Подільський і Вінницький інститути народної освіти та у 15 населених пунктах 3-річні і короткотермінові учительські курси. Саме такі короткотермінові курси розпочали роботу влітку 1921 р. у м. Проскуріві. [2]

Роком заснування бібліотеки у якості книгозбірні педагогічних курсів вважається 1921 р. Відкрив бібліотеку директор Проскурівських педагогічних курсів Дмитро Іванович Попа.

Це був кваліфікований педагог, представник ще дореволюційної інтелігенції. Як керівник він прагнув утвердити авторитет ввіреного йому закладу, всебічно сприяв його розвитку та докладав багато зусиль, щоб збагатити книжкові фонди бібліотеки, забезпечити відповідною літературою професійну та самоосвітню діяльність викладачів та майбутніх вчителів. Заклад не мав достатніх

фінансів для одночасного створення потужного бібліотечного фонду, який на той час нараховував 179 примірників книг спеціального та 612 примірників белетристичного й політико-економічного характеру. Архівні документи свідчать, що першим бібліотекарем Проскурівських педагогічних курсів була Цинурдєєва Ольга Іванівна, інтелігентна, освічена людина. Бібліотека займала окрему кімнату, у якій в першу половину дня йшло навчання, а в другу - діяв читальний зал.

Мова викладання майже всіх навчальних дисциплін - українська (фізика, хімія, російська література викладалися російською мовою). Допоміжних приміщень, за винятком бібліотеки й фізико-математичного кабінету з лабораторією, не існувало.

У житті закладу в передвоєнне десятиріччя було чимало складного, тривожного й трагічного. Та все ж колектив педтехнікуму в тих складних умовах прагнув готувати кваліфікованих спеціалістів. І не останню роль у цьому відіграла бібліотека, фонд якої формувався відповідно до політики держави і можливостей навчального закладу. Однією з найголовніших проблем, що вимагала постійної уваги, було забезпечення навчально-виховного процесу потрібною літературою. Проблеми фінансування, комплектування, зберігання фонду відчували бібліотекарі всіх поколінь.

Під час фашистської окупації бібліотека разом із закладом припинила свою діяльність. Нова сторінка в її історії була відкрита на початку квітня 1944 р., коли після визволення міста від фашистських окупантів відновилось навчання в училищі. Оскільки під час окупації була втрачена велика кількість навчальної літератури, формувати книгозбірню довелося майже заново. Очолювала бібліотеку у післявоєнний період Чорна Ганна Марківна.

Книжковий фонд бібліотеки поповнювався навчально-методичною та популярною літературою в міру зміцнення

матеріальної бази закладу:

- 1945 р. - 312 примірників;
- 1946 р. - 885 примірників;
- 1947 р. - 1712 примірників;
- 1949 р. - 4988 примірників;

Однак іще тривалий час бібліотека займала одну кімнату в приміщенні навчального закладу.

Із кожним роком в училищі удосконалювався навчально-виховний процес, поліпшувалась якість підготовки вчителів, відповідно й зростав книжковий фонд бібліотеки: так у 1957 р. у порівнянні з 1946 р. він збільшився у 10 разів і становив 22 441 примірник художніх творів, політичної та методичної літератури, підручників. Завідуюча бібліотекою Лідія Петрівна Косовська та бібліотекар Тамара Михайлівна Троян впорядкували книжковий фонд, розпочали роботу по створенню алфавітного і систематичного каталогів.

У 1960-1980-х рр. основним у діяльності бібліотеки було формування фонду книгозбірні та покращення організації довідкового апарату. Пропагувалися джерела марксизму-ленінізму, матеріали комуністичної партії та інша ідеологічна продукція, актуальна у той період, що планово надходила до бібліотеки. Так у 1967 р. бібліотека педучилища нараховувала вже понад 40 тисяч примірників навчальної та художньої літератури.

До 1975 р. завідуючою бібліотеки була Бондар Тетяна Григорівна, але у зв'язку з її переведенням на посаду викладача теорії піонерської роботи, очолювати бібліотеку було призначено Салюк Антоніну Олександрівну. Бібліотекарями у ці роки працювали Стародуб Галина Михайлівна, Чернишенко Любов Арсентіївна, Віннікова Алла Володимирівна.

За діяльності А.О. Салюк впроваджено групову видачу навчальної літератури на уроки, що дало змогу оперативно забезпечити комплектами студентів. Пріоритети

надавалися першокурсникам, які ще до початку навчального року були забезпечені навчальною літературою. Методика групової видачі комплектів навчальної літератури на урок зберігається до сьогодні.

У 1977-1978 рр. збулася мрія учнівського і викладацького колективу, особливо його директора - Федора Григоровича Гончарука. Зусиллями керівництва міста і області з 9 грудня 1978 р. училище почало працювати в новому навчальному корпусі (теперішнє приміщення академії), де було обладнано окремі приміщення бібліотеки, яка нараховувала понад 68 тисяч примірників різноманітної літератури, та читальний зал на 60 посадочних місць.

У серпні 1981 р. після виходу Антоніни Олександрівни на заслужений відпочинок, завідувачкою бібліотеки стає Любов Арсентіївна Чернишенко.

Як і навчання в педучилищі, робота бібліотеки відбувалася у дві зміни, так, як відбувалося навчання в училищі. А її становлення та плідний розвиток впродовж наступних десятиліть відбувався завдяки професіоналізму, відповідальності, а головне - любові до своєї справи працівників бібліотеки багатьох поколінь, що дозволяло справлятися з труднощами у складні часи. Працівники бібліотеки проводили невтомну й подвижницьку працю, спрямовану на збереження писемної культури народу, відродження духовності, виховання молоді, забезпечення навчально-виховного та наукового процесів.

Із 1987 р. після виходу на пенсію Чернишенко Л.А. завідувачкою бібліотеки стає Ісаєнко Галина Йосипівна (1987-2000 рр.) - мудра, людяна, вродлива жінка, оптимістична людина, яка більшу частину свого життя присвятила бібліотечній справі. Плідну роботу бібліотеки у ці роки забезпечували шість спеціалістів: Гарлицька Галина Францівна, Герасименко Таїсія Арсентіївна, Салюк Антоніна Олександрівна, Станецька Ніна Антонівна, Стародуб Галина Михайлівна, Якубовська Тетяна Мануїлівна.

У 1996 р. у діяльності педучилища відбулися суттєві кадрові зміни. Директора педучилища Михайла Павловича Мельника, котрий очолював колектив упродовж 11 років, змінив Микола Миколайович Дарманський, прихід якого відкрив нові сторінки в історії навчального закладу.

На кінець 1996 - початок 1997 рр. Хмельницьке педагогічне училище було одним із найбільших закладів такого типу за кількістю студентів, викладачів і навчально-матеріальною базою в Україні. Колективом училища під керівництвом М.М. Дарманського було розроблено та обговорено концепцію ступеневої підготовки вихователів дітей дошкільного віку, вчителів початкової школи, вчителів музики, етики і естетики. Міністерство освіти і науки України підтримало пропозиції Хмельницької облдержадміністрації та обласної Ради щодо реорганізації Хмельницького педучилища спочатку в педагогічний коледж (1999 р.), а потім - в гуманітарно-педагогічний інститут (2000 р.).

У 2000 р. директором уже бібліотеки вищого навчального закладу III-IV рівнів акредитації був призначений В.П.Халайцан (2000-2004 рр.)

Книжковий фонд бібліотеки тоді налічував 90 798 примірників, а її діяльність налагоджували кваліфіковані бібліотечні працівники: Л.В. Бочковський, Л.В. Дитинник, Г.Й. Ісаєнко, С.І. Кухар, Г.М. Стародуб, Т.М. Якубовська. У цей час було розпочато створення фонду рідкісної книги та стародруків. Співробітники та студенти користуються фондом бібліотеки, без будь-яких обмежень. Вся робота працівників бібліотеки ведеться у скоординованому взаємозв'язку з викладацьким складом всіх факультетів. Викладачі та студенти інформуються про нові надходження літератури з різних галузей знань, педагогічних інновацій.

У зв'язку з хворобою та виходом на пенсію М.М. Дарманського, колектив інституту з 2004 р. очолив Віктор Євгенович Берека. Для бібліотеки продовжується

інтенсивний рух уперед, проводиться вдосконалення навчально-методичної бази.

У серпні цього ж року директором бібліотеки інституту призначена Л.В. Дитинник.

Реформаційні процеси в діяльності ВНЗ продовжуються, і вже з 1 вересня 2006 р. навчальний заклад функціонує в статусі гуманітарно-педагогічної академії, першої і єдиної тоді в Україні.

При підтримці адміністрації закладу (ректора В.Є. Береки, проректора з економічних питань О.П. Біницької) 2006 р. зроблено ремонт та оздоблення читального залу, щоб переступивши поріг бібліотеки читач із захопленням і благовінням відчув на собі її особливу магію.

У цей час створено інформаційно-бібліографічний відділ та відділ комплектування і наукової обробки літератури. Поступово збільшувався штат бібліотеки до десяти чоловік: Н.П. Бондарчук, Л.В. Бочковський, Л.О. Волосова, С.М. Доротюк, Г.Й. Ісаєнко, А.М. Качур (Кикилик), С.І. Кухар, Т.М. Повар (Рибак), М.Є. Станецька (Кривенька) Т.М. Якубовська - наполегливих, відданих бібліотечній справі людей.

На сьогодні до структури бібліотеки входить абонемент та 3 читальних зали, у т. ч. один електронний читальний зал із доступом до Інтернету та Wi-Fi-зоною.

За підтримки ректора Інни Михайлівни Шоробури та проректора з економічних питань Олени Петрівни Біницької дороблено ремонт абонементу і ще одного читального залу. Бібліотека, вдосконалюючи свою роботу на базі нових інформаційних технологій, успішно трансформується в сучасну комфортну, прогресивну структуру навчального закладу, справжній науково-інформаційний центр академії.

На даний час бібліотека ХГПА представлена наступними цифрами:

- книжкові фонди складають 119 тис. 366 примірників, із яких майже 80 000 примірників - в активному використанні, інші -

резервні;

- за складом фонди бібліотеки налічують 70 515 примірників навчальної літератури, 48 483 - літературно-художньої, 3 423 - наукової літератури, 200 назв періодичних видань;

- щорічне поповнення фонду складає до 2 000 примірників;

- загальна кількість читачів, що обслуговується на всіх пунктах видачі - 6479 із них 3 799 б-ка / 2 680 лабор. (за єд. реєстр.1985);

- за рік до 80 000 відвідувань читачів бібліотеки, яким видається до 300 000 примірників через 3 читальних зали та абонемент;

- за день до бібліотеки звертається в середньому до 300 читачів.

Пріоритетним напрямом роботи бібліотеки в умовах інформатизації суспільства є впровадження новітніх технологій, створення потужної електронної бібліотеки. Так, із 2007 р. розпочато впровадження проекту комп'ютеризації бібліотеки, за базове обрано програмне забезпечення «УДФ / Бібліотека». В цілому автоматизація бібліотечних процесів посідає значне місце в модернізації її роботи. Крім ведення електронних каталогів та картотек, вона охоплює різноманітні сфери діяльності бібліотеки: пошук необхідної інформації; виконання бібліографічних довідок; друкування каталожних карток для алфавітного, систематичного каталогів, бібліографічних списків нових надходжень, тематичних списків, за спеціальностями.

Формування локальної інформаційної мережі на рівні навчального закладу дозволило об'єднати ресурси та забезпечити широкий доступ користувачів до інформаційного продукту, а максимальне використання існуючих інформаційних технологій дозволяє комплектувати нестачу книжкових видань і забезпечити потребу користувачів у різноманітній інформації.

У перспективі основний акцент планується зробити на розвиток системи електронної доставки документів через

бібліотеки, що беруть участь в створенні єдиного простору бібліотек міста, для чого формується корпоративна взаємодія академічної бібліотеки з бібліотеками інших систем і відомств, органами науково-технічної інформації. Бібліотека продовжує членство в Українській та регіональній бібліотечній асоціаціях, активно співпрацює з Державною науково-педагогічною бібліотекою ім. В.О. Сухомлинського, Хмельницькою обласною універсальною науковою бібліотекою, Хмельницькою обласною бібліотекою для юнацтва, Хмельницькою обласною бібліотекою для дітей ім. Т.Г. Шевченка, Науковою бібліотекою ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, науковою бібліотекою ХНУ, науковою бібліотекою Кам'янець-Подільського університету ім. І. Огієнка та ін.

Забезпечення інформацією навчального процесу та науково-дослідної діяльності академії здійснює інформаційно-бібліографічний відділ, очолюваний досвідченим професіоналом, яка більше 40 років віддала бібліотечній справі Л.О. Волосовою. Креативність, ініціативу та високий професіоналізм проявляють бібліографи М.В. Браніцька, А.М. Кикилик, М.Є. Кривенька, Т.М. Повар (Рибак), Н.М. Підгурська, надаючи оперативну та актуальну інформацію викладачам і студентам, виконуючи складні тематичні довідки, формуючи і вдосконалюючи довідковий апарат книгозбірні.

Створені власні інформаційні ресурси на допомогу навчальному процесу та науковій роботі академії, що сприяють ефективному пошуку інформації:

БД «Праці вчених академії» - публікації викладачів відображають наукову та педагогічну діяльність професорсько-викладацького складу;

БД «Публікації про академію» містить інформацію про діяльність Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

БД «Дисертації та автореферати» - представлені

дисертації та автореферати;

БД «Книгозабезпеченість навчального процесу» - дає об'єктивну і повну інформацію про книгозабезпеченість навчальних дисциплін (факультет-кафедра-література із дисципліни, де кожне видання підпорядковане дисципліні, спеціальності, кафедрі);

БД «Колективний автор».

Діють програмні БД «Електронний каталог», «Віртуальна довідка», «Формуляр читача».

Активізувалося комплектування фонду профільними електронними документами (наукова та навчальна література, періодичні видання, методичні посібники тощо), що позитивно позначається на забезпеченні навчального процесу.

Обсяг електронного каталогу налічує понад 48 384 записи. Функціонує веб-сайт бібліотеки www.biblio.km.ua.

Бібліотека сприяє збереженню та пропаганді наукового доробку науковців академії. З цією метою створюється інституційний репозитарій - електронний архів для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, у якому представлено цифрові колекції публікацій наукових працівників академії.

Попри усі сучасні інформаційні можливості бібліотеки основним її джерелом інформації незмінно залишається книга. Адже загальновідомо, що читання не тільки розвиває інтелект, але й виховує духовно зрілу особистість. Сучасні студенти із задоволенням користуються послугами мережі Інтернет, проте досить активно використовують у навчанні підручники та навчально-методичні посібники на традиційних носіях. Паперовий ресурс наш користувач може отримати в відділі обслуговування - абонементі та читальному залі, де студентів, викладачів та співробітників академії, які не можуть уявити своє життя без читання, обслуговують високопрофесійні працівники відділу -

С.М. Доротюк, С.І. Кухар, Р.О. Яриновська, І.В. Яцик. Вони беруть активну участь у всіх творчих заходах бібліотеки й академії, презентують змістовні книжково-ілюстративні виставки, які сприяють духовному та естетичному розвитку читача, проводять масові заходи.

Сьогодні бібліотека стала одним із провідних підрозділів Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії. Вона вирішує завдання інформаційного забезпечення навчального процесу, підвищення професійного та культурного рівня викладачів та студентів, виховання кожної молодої людини як всебічно розвиненої особистості. Працівники бібліотеки намагаються створити у ній атмосферу творчої зацікавленості у роботі з різноманітними інформаційними джерелами, створюючи для цього комфортні і сприятливі умови.

Досягнуті успіхи не є межею розвитку, а лише початком. Варто зауважити, реалізація всіх ідей неможлива без кваліфікованого колективу бібліотечних працівників. Усі вони мають вищу освіту, володіють комп'ютерними технологіями та прагнуть професійно вдосконалюватися.

У той же час створені умови для їх роботи стимулюють бажання удосконалювати якість бібліотечно-інформаційного забезпечення на більш високий рівень.

У цілому, діяльність бібліотеки ХГПА на усіх етапах її розвитку підтверджують слова Миколи Реріха, що бібліотеки - це місце роботи, і «храм думки», і науково-дослідницький центр, і лабораторія, і музей, і вища школа, і місце високих духовних радощів, світ розуму і очей. Така думка для нас є стимулом до професійного вдосконалення та творчих пошуків, що сприятиме формуванню духовно-моральних цінностей у наших користувачів.

Маковська Валентина Володимирівна,
заступник директора з наукової роботи
та інформатизації Хмельницької ОУНБ

**Досвід створення інформаційних ресурсів
Хмельницькою обласною універсальною науковою
бібліотекою у корпораціях**

Висвітлено успішний досвід діяльності і розвиток бібліотеки в корпоративних проєктах. Розкриваються принципи роботи в корпорації, технологічні питання та методологічні підходи до формування корпоративних баз даних.

Ключові слова: *інформаційні ресурси, мережеве співробітництво, електронні ресурси, бази даних, електронний каталог.*

Сьогодні в бібліотечному просторі досить активно поширюється мережеве співробітництво. Найбільш поширеними формами такого співробітництва є об'єднання бібліотек у корпорації для формування зведених електронних каталогів та електронних бібліотек. В основу діяльності бібліотечних корпорацій покладено спільні інтереси бібліотек різних типів і форм власності. Завдяки такій співпраці з'являється можливість забезпечити користувачів новими видами інформаційних продуктів та послуг за допомогою об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек.

Існує чимало реалізованих проєктів державного та регіонального значення, що забезпечують віртуальну інтеграцію інформаційних ресурсів із багатьох джерел, проте

кожен із них має свою специфіку. Тут є як спільні, так і відмінні риси у способах надання доступу до інформації, використанні стандартів опису метаданих електронних колекцій, у формуванні користувацького інтерфейсу тощо.

Обласна універсальна наукова бібліотека має великий досвід роботи у різнопланових корпоративних проєктах.

У 2010 році бібліотека стала учасником проєкту державного значення, який ініціювала НПБ за підтримки Міністерства культури України - створення електронної бібліотеки «Культура України». Він є актуальним з огляду інтеграції культури народів України в європейський і світовий інформаційний простір та забезпечує рівну можливість безкоштовного доступу користувачів до надбань української культури та мистецтва за допомогою Інтернету. Учасники проєкту об'єднують свої ресурси в єдиному технологічному середовищі шляхом надання повних текстів оцифрованих видань відповідно до профілю комплектування, визначених форматів, технічних та уніфікованих вимог до контенту.

В даному випадку бібліотекарями використовуються цифрові образи документів у PDF, TIF та JPEG форматах, файл бібліографічного запису - у форматі MARC; зміст документа та анотації (українською, російською, англійською мовами) подаються у форматі TXT. Критеріями відбору документів для оцифрування є: стан їхньої збереженості; наукова, суспільна та історико-культурна цінність; відповідність тематиці профілю комплектування. Бібліотеки мають у своїх фондах велику кількість рідкісних і цінних документів, доступ користувачів до яких обмежено через незадовільний фізичний стан цих видань. Створення їхніх цифрових копій є одним із можливих варіантів збереження цих документів та надання вільного доступу до них через мережу Інтернет усім бажаючим.

Фонд цієї електронної бібліотеки складається з чотирьох колекцій: «Історія культури. Теорія культури.

Культурологія», «Мистецтво», «Етнографія», «Заклади культури». Сайт наповнений мультимедійними елементами, які не перешкоджають оперативності доступу до ресурсів, а навігація по ньому є простою та зручною. Ресурси проекту «Культура України» розміщено на окремому сайті (<http://elib.nplu.org/>).

У проєкті беруть участь 97 учасників - це бібліотеки, наукові установи, видавництва та окремі автори.

Обласною універсальною науковою бібліотекою опрацьовано та розміщено в електронній бібліотеці 14 документів.

З 2004 року бібліотека є учасником Центрально-українського кооперативного каталогу (ЦУКК). Це добровільне об'єднання книгозбірень з метою спільної одноразової наукової обробки періодичних видань та подальшого їх відображення в електронному каталозі. В основу бібліотечної кооперації покладені колективні інтереси бібліотек різних типів і форм власності різних регіонів України.

Наразі учасниками ЦУКК є 13 бібліотек, серед яких - 7 обласних, одна ЦБС та 7 бібліотек вищих навчальних закладів.

Проєкт реалізується на загальних принципах:

- ◆кожний учасник ЦУКК вносить свою частину даних до Кооперативного каталогу та має право на отримання даних, що введені іншими учасниками;
- ◆вхід до ЦУКК та отримання інформації можливі лише для авторизованих учасників. Це гарантує використання ЦУКК за призначенням, відповідно до власного внеску;
- ◆дотримання параметрів записів (мінімальної кількості обумовлених полів та підполів бібліографічного запису для обміну), що пропонуються керівництвом ЦУКК;
- ◆обмін даними відбувається через файли формату ISO-2709 у стандарті UNIMARC (UKRMARC);
- ◆модерування ЦУКК здійснює Кіровоградська ОУНБ.

До кооперативного банку даних входять бібліографічні описи статей із 103 найменувань українських журналів. Кожна бібліотека відповідає за аналітичний опис 8 часописів, причому при розподілі цих видань враховується профіль закладу. Оскільки щороку передплата варіюється, то і список журналів для опрацювання в кожній бібліотеці змінюється.

Обмінюючись записами, бібліотекарі вчаться один в одного оформленню аналітичних описів, визначенню предметних рубрик, ключових слів тощо. Така співпраця сприяє виробленню спільних поглядів на ті чи інші позиції.

За 13 років участі бібліотеки в корпоративному каталозі накопичено декілька десятків тисяч бібліографічних описів журнальних статей. В науковій бібліотеці це один із потужніших ресурсів української національної бібліографії журнальних статей в електронній формі.

До участі в регіональному проекті Консорціум «Історична Волинь» бібліотека долучилася в 2007 році. Метою проекту є створення бібліографічної бази даних (ББД) та електронної бази даних (ЕБД) повнотекстових документів, праць істориків-краєзнавців, вчених, які відображають відомості про історичну Волинь, надання широкого доступу до неї через мережу Інтернет із залученням джерельної бази обласних універсальних наукових бібліотек міст Житомира, Луцька, Рівного, Тернополя, Хмельницького, обласних краєзнавчих музеїв та обласних архівів на засадах корпоративної діяльності працівників цих установ, доступ до яких створено на однойменному сайті «Історична Волинь» (<http://istvolyn.info>).

Історична Волинь у даному проекті розглядається як частина території, яка охоплює адміністративно-територіальну одиницю колишньої Волинської губернії (1707 р.) і нинішніх Волинської, Рівненської, Житомирської, частини Тернопільської, Хмельницької областей, території Білорусії (Брестська обл.) і Польщі. Відповідальними

працівниками бібліотеки здійснюється своєчасне надання інформації до корпоративної бази в Рівненську наукову бібліотеку. Регулярно поповнюються новими матеріалами такі розділи корпоративної електронної бібліотеки, як: «новини», «читальний зал», «фотогалерея» тощо. Доступ до ЕБД «Історична Волинь», що вміщує джерела, здійснюється через банер на сайті бібліотеки.

Корпоративний проект «Пам'ять Поділля», ініційований обласною бібліотекою, має за мету: зібрати та упорядкувати інформацію про джерела, які вміщують матеріали про розвиток Хмельницького регіону до 1940 року; перевести на цифрові носії видання, які потребують консервації та реставрації; створити ЕБД та широкий доступ до неї. Учасниками проекту є: Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека, Кам'янець-Подільська центральна міська бібліотека, Державний архів у Хмельницькій області, обласний літературний музей, обласний краєзнавчий музей, Державний історико-архітектурний заповідник «Межибіж». В рамках проекту робота з виявлення та вивчення книжкових пам'яток проводиться в процесі поточного комплектування та в ході проведення додаткової експертизи. Наразі переведено в електронний формат бібліографічний покажчик літератури і публікацій з історії Подільського краю з давніх часів, видано бібліографічний покажчик «Бібліотечний раритет Хмельниччини». Для поповнення електронного страхового фонду цінних та рідкісних документів, виданих до 1917 року, оцифровано 34 видання. Створено повнотекстову тематичну електронну бібліотеку, в якій розміщено 227 видань.

Унікальними для книгозбірень та користувачів є фонди краєзнавчих документів. ОУНБ, спільно з публічними бібліотеками області, формує зведений електронний краєзнавчий каталог (ЗЕКК). Особливістю каталогу є те, що він включає бібліографічні описи книг, [статей із збірників](#), періодичних видань, інших видів документів краєзнавчого

змісту незалежно від місця їх видання. Вироблено схему взаємодії та обміну інформацією між членами корпорації, відповідно до якої кожна бібліотека-учасниця надсилає до ОУНБ бібліографічні описи статей з місцевих періодичних видань, які виходять в районі, місті. Після редагування записи імпортуються в краєзнавчу базу даних.

Передача бібліографічних описів з періодичних видань в обласну наукову бібліотеку здійснюється кожним учасником за допомогою електронної пошти. Бібліограф виконує функції редактора, перевіряє та корегує бібліографічні описи, повертає бібліотеці на доопрацювання описи, в яких допущені помилки. Формування електронних каталогів, регіональний аналітичний розпис статей періодичних видань в рамках корпорації вимагають дотримання існуючих стандартів бібліографічних описів, правил заповнення полів обміну бази даних. Це є особливо важливим для центральних районних, [міських бібліотек](#), які не мають досвіду створення електронних каталогів. Для цих бібліотек участь в об'єднанні є школою професійної майстерності, можливістю оперативно отримати реальну допомогу з різноманітних професійних питань.

Великим попитом у читачів користується Каталог назв періодичних видань, які передплачують бібліотеки області. У друкованому варіанті з 1990 року каталог готує обласна бібліотека. 2004 року було прийнято рішення «Про підготовку зведеного електронного каталогу періодичних видань, які передплачують бібліотеки області». Каталог розміщується на сайті книгозбірні з 2006 року.

Одним з найбільш складних процесів є приєднання до корпорації нових членів - центральних районних, міських бібліотек, які не мають достатніх знань та можливостей для виконання вже прийнятих в об'єднанні правил. Це вимагає додаткової роботи з «новачками» для їх психологічної адаптації та професійної підготовки. Тому навчання працівників бібліотек є одним з найважливіших складових

успішної взаємодії корпорації. Адже від рівня підготовки бібліотекарів, їх відповідальності залежить якість роботи всієї системи.

При обласній науковій бібліотеці працює Регіональний тренінговий центр, який об'єднує кадровий потенціал головних функціональних відділів та підрозділів: комплектування і систематизації документів, наукової інформації та бібліографічної роботи, відділу науково-методичної роботи та інновацій, відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів.

Система навчання різних категорій працівників: каталогізаторів, методистів, працівників, які супроводжують і підтримують програмно-технічні комплекси, включає семінари-практикуми, тренінги, стажування, вебінари. Головне завдання - не просто навчити працівника чітко і вчасно виконувати всі процеси роботи при створенні електронного каталогу, але й усвідомити ті завдання і цілі, які стоять перед об'єднанням. При необхідності надається консультативна і практична допомога членам корпорації під час виїздів на місця, здебільшого це питання адаптації програмного забезпечення ІРБІС.

Список використаних джерел:

- 1.Браславська, І. Досвід організації і створення інформаційних ресурсів у корпорації «Придніпровський корпоративний каталог» / І. Брацлавська // Бібл. форум: історія, теорія і практика. - 2017. - № 1. - С. 14-16.
- 2.Електронна бібліотека «Культура України» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://elib.nplu.org/>. - Назва з екрана.
- 3.Консорціум «Історична Волинь» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://istvolyn.info/>. - Назва з екрана.
- 4.Кунанець, Н. Європейський досвід створення консолідованих інформаційних ресурсів / Н. Кунанець, Г.

Липак // Бібл. Вісник. - 2016. - № 6. - С. 15-20.

5.Половинчак, Ю. Бібліотечні об'єднання як чинник формування єдиного бібліотечного простору / Ю.Половинчак // Наук. праці Нац. б-ки України ім. В.І.Вернадського. - 2014. - Вип. 39. - С. 58-66.

6.Центрально-Український Кооперативний каталог [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://library.kr.ua/cucc//>. - Назва з екрана.

УДК 027.7:004(477)

Климчук Л. В., к.і.н.,
директор бібліотеки Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка

Участь бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка у корпоративних проектах

*Розкрито переваги корпоративної діяльності бібліотек.
Висвітлено досвід співпраці бібліотеки університету у
спільних проектах з науковою бібліотекою Хмельницького
національного університету та державнонауково-
педагогічною бібліотекою України ім. В. О. Сухомлинського.*

Ключові слова: бібліотека Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка,
корпоративна діяльність, Державна науково-педагогічна
бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського, корпоративний
електронний каталог.

Кінець ХХ ст. й до сьогодні став періодом широкого застосування інформаційних технологій у

бібліотечних процесах. Це сприяло створенню в бібліотеках умов доступу до електронних ресурсів як у межах інформаційних систем бібліотеки вишу, так і в глобальній мережі. Всеохоплююча інформатизація суспільства відкрила перед сучасними бібліотеками ВНЗ великі можливості.

Загострення конкуренції на ринку інформаційних послуг призводять до необхідності прийняття рішень щодо створення комунікаційних моделей діяльності бібліотеки ВНЗ. На сучасному етапі корпоративна діяльність стала однією з найефективніших форм інноваційної діяльності бібліотек, зокрема щодо створення інтегрованих ресурсів. Така співпраця зобов'язує колективи інформаційних установ розробляти і розподіляти спільні підходи, вимагаючи активності кожного із учасників здійснювати відповідний внесок із дотриманням заздалегідь встановлених правил, а також пропагувати та користуватись результатами спільних досягнень.

Яскравими проявами взаємодії бібліотек є корпоративна каталогізація; кооперативне формування фондів; створення повнотекстових електронних колекцій, спільних баз даних, каталогів та інших корпоративних інформаційних продуктів; спільне інформаційне обслуговування користувачів, зокрема об'єднана довідкова віртуальна бібліографічна служба; участь у роботі професійних асоціацій. Розвиток і зміцнення саме цих форм взаємодії бібліотечно-інформаційних установ стає основою для формування бібліотечних об'єднань та започаткування корпоративних бібліотечних систем [1].

Питання корпоративної діяльності бібліотек і раніше висвітлювалась у фахових виданнях. Особливу увагу даній проблемі приділено у працях Т. Букшиної, Т. Вилегжаніної, О. Дікунової, Є. Корнілової, П. І. Рогової, Г. В. Шамаєвої. Участь бібліотеки університету у спільних проектах зі створення електронних інформаційних ресурсів проаналізовано у публікаціях працівників книгозбірні Н. О.

Соловйової та Т. М. Опрі.

«Одна установа не взмозі повноцінно сформувати відповідні ресурси та здійснювати системну роботу з інформаційного забезпечення потреб науковців і практиків. Тому найефективніший шлях подальшої роботи бібліотек – корпоративна діяльність, яка базується на тому, що кожен учасник робить внесок у спільну технологію, надалі він одночасно може користуватися загальними результатами, спільних досягнень за заздальгідь встановленими правилами» - так зазначала колишній директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського Павла Іванівна Рогова[4].

Саме завдячуючи її ініціативі Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського виступила ініціатором створення реферативного ресурсу психолого-педагогічної тематики.

У травні 2009 р. між ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського і науковою бібліотекою К-ПНУ ім. Івана Огієнка була підписана безстрокова «Угода про співпрацю». Згідно з угодою інтелектуальний власник (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка) надає Державній науково-педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського в електронному вигляді реферативну інформацію про свої наукові видання, а друга сторона, проаналізувавши та відредагувавши отримані матеріали, передає їх для оприлюднення до загальнодержавної РБД «Україніка наукова» та УРЖ «Джерело. Серія 3. Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво», інтелектуальними власниками яких є Інститут проблем реєстрації інформації (ІПРІ) та Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ). ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського забезпечує також онлайнний доступ до корпоративного галузевого реферативного ресурсу з психолого-педагогічних питань на своєму порталі.

Об'єктом реферування було обрано два наукових

збірника: «Вісник Кам'янець-Подільського національного університету. Корекційна педагогіка і психологія» та «Проблеми дидактики історії». Реферування здійснює завідувач інформаційно-бібліографічного відділу Т. М. Опря. Всього за ці роки опрацьовано по шість випусків кожного збірника (разом 12), статей – всього 285.

Новою формою співпраці став вступ бібліотеки до корпоративної каталогізації. З метою прискорення процесів бібліографічної обробки документів та донесення інформації до користувача на початку 2012 року обговорено пропозиції щодо кооперації і підписано договір про обмін електронними ресурсами з науковою бібліотекою Хмельницького національного університету. Була проведена підготовча робота: обмін загальними списками журналів для аналітичного розпису, визначення журналів для обміну, вивчення правил заповнення кожного поля бібліографічного запису тощо. Протягом місяця кожна з бібліотек створювала бібліографічні описи 10 назв журналів, дотримуючись певних правил. В силу певних об'єктивних причин цю роботу складніше проводити. Однією з причин є щорічні зміни у списках назв періодичних видань, які передплачуються бібліотеками, тому щоразу зменшується кількість журналів для обміну.

Отже, корпоративна співпраця університетських книгозбірень дозволить бібліотеці зберегти статус важливої інформаційної установи та сприяти створенню єдиного електронного ресурсу для якісного й оперативного обслуговування користувачів. Реалізація корпоративного проекту зі створення реферативного ресурсу психолого-педагогічної тематики є важливим напрямом науково-інформаційної діяльності бібліотеки, що вивела на новий рівень задоволення інформаційних потреб вчених та спеціалістів за допомогою інформаційних технологій.

Використана література

1. Дікунова О. Корпоративні проекти освітянських бібліотек як засіб формування інформаційно-комунікаційного / Олена Дікунова // Вісник Львівського університету. Серія книгознавство бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів, 2014. – Вип. 9. – С. 194–199.
2. Колесникова Т. Розвиток комунікаційних моделей бібліотек вищих навчальних закладів / Т. Колесникова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 3. – С. 29-30, 34.
3. Опря Т. М. Участь наукової бібліотеки кпну ім. у формуванні системи кооперативного реферування в Україні / Т. М. Опря // бібліотека та сучасні тенденції в інформаційному забезпеченні освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів : матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю наукової бібліотеки Хмельницького національного університету, 15-16 березня 2012 р. – Хмельницький : НБ ХНУ, 2012. – С. 175-178.
4. Рогова П. Про концепцію створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Павла Рогова // Вісн. Кн. палати. – 2013. – 10. – С. 8-11.
5. Соловйова Н. О. Інтеграція бібліотек ВНЗ в об'єднанні бібліотечно-інформаційні структури / Н. О. Соловйова // Наукові праці КПНУ. – Камянець-Подільський : НБ КПНУ, 2013. – С. 235-242. – (Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство).

Participating of libraries the Kamenetz-Podolsk National University

the name I. Ohienkoin corporate projects

Reveals the benefits of corporate activity libraries. The experience of the University library cooperation in joint projects with scientific library Khmelnytsky National University and the

State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine the name V. A. Sukhomlynsky

Keywords: Library of the Kamenetz-Podolsk National University the name I. Ohienko, corporate activities, State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine the name V. A. Sukhomlynsky, corporate e-catalog.

**Участие библиотеки Каменец-Подольского
национального университета имени Ивана Огиенко в
корпоративных проектах**

Раскрыто преимущества корпоративной деятельности библиотек. Освещен опыт сотрудничества библиотеки университета в совместных проектах с научной библиотекой Хмельницкого национального университета и Государственной научно-педагогической библиотекой Украины им. В. А. Сухомлинского.

Ключевые слова: библиотека Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенко, корпоративная деятельность, государственная научно-педагогическая библиотека Украины им. В. А. Сухомлинского, корпоративный электронный каталог.

Бичко О. М.
завідувач інформаційно-бібліографічного відділу
НБ ХНУ

**Розвиток біобібліографії вчених: іміджевий та
корпоративний аспект**

Важливим напрямком української вищої освіти сьогодні є інтеграція до європейського та світового простору. Виходячи з цього, сучасна бібліотека ВНЗ має бути центром

інтегрованого інформаційного забезпечення навчального і наукового процесів. Як важливий структурний підрозділ книгозбірня виконує місію, спрямовану на формування освітнього інформаційного простору, популяризацію знань.

У сучасних умовах функціонування ВНЗ вагоме значення відводиться науковій діяльності, яка підвищує імідж університету на ринку освітніх послуг. Тому пріоритетне місце у бібліотеках вишу займає робота, спрямована на розвиток науки університету, популяризацію досягнень провідних вчених. Серед основних напрямів можна виділити:

- створення і адміністрування інституційних репозиторіїв;
- забезпечення доступу до світових наукових інформаційних ресурсів, наукометричних БД;
- удосконалення системи інформування викладачів;
- створення вебліографічних баз даних на допомогу науковцям;
- розширення спектру комплектування фондів з урахуванням перспективних напрямків наукових досліджень;
- участь у корпоративних проектах;
- бібліографування наукового і творчого доробку викладачів

Одним із засобів представлення наукової діяльності ВНЗ, формування його іміджу виступають біобібліографічні посібники. Вони є цінним джерелом інформації про вченого, відображають його внесок в певну галузь знань і дозволяють зробити бібліометричний аналіз публікацій. Тому й сьогодні не втратили своєї актуальності і залишаються важливим ресурсом у системі науково-інформаційного обслуговування.

Біобібліографія, яка поєднує біографічні відомості з бібліографічною інформацією, є одною з найстаріших різновидів бібліографії. Вона об'єднує все, що пов'язано у літературі з життям і діяльністю окремих осіб, діяльністю професійних колективів. Часто для визначення такого виду бібліографії, як синонім, вживається словосполучення «персональна бібліографія». Чіткого і вичерпного визначення «біобібліографії» та «персональної бібліографії» у працях

дослідників на сьогоднішній день немає. Обидва можуть використовуватися нарівні як узагальнювальні поняття для всіх жанрів бібліографічних видань про діячів.

Підґрунтям для створення всіх біобібліографічних праць є пошук інформації. У процесі створення персональних покажчиків дослідники вивчають біографію особи. Основні дати життя і діяльності визначаються на основі її біографічних даних з опублікованих та неопублікованих матеріалів (автобіографія, особиста справа, звіти тощо). Крім біографічних даних, основу персонального бібліографічного покажчика становить бібліографічний матеріал: твори особи, винаходи, патенти, авторські свідоцтва тощо, а також література про її життя та діяльність. У різних покажчиках співвідношення біографічного та бібліографічного матеріалу буває різним: в одних переважають статті біографічного характеру, в інших до коротких біографічних довідок додаються детальні списки творів даного автора та літератури про нього [1, с. 24].

Всім відомий вислів Ісаака Ньютона: «Я бачив далі, ніж інші, бо стояв на плечах гігантів». Це означає, що основу будь-якого нового наукового досягнення закладено у минулому, а діяльність вченого повинна бути спрямована на уважне вивчення праць попередніх дослідників. Так і кожне нове покоління науковців ХНУ використовує результати праці своїх наставників. Тому бібліотека бере активну участь у збереженні інформації про життя та діяльність провідних вчених університету, їх наукового доробку.

Історія створення біобібліографії Хмельницького національного університету розпочалась майже 40 років назад із відкриттям бібліографічного відділу бібліотеки. Підґрунтям було започаткування картотеки «Наукові праці викладачів», яка згодом стала основою для створення бібліографічних покажчиків «Публікації викладачів» та покажчиків серії «Бібліографія вчених університету». З 1997 р. створення персональних бібліографічних покажчиків є

одним з основних напрямків роботи бібліотеки. Цього ж року починається співпраця інформаційно-бібліографічного відділу з редакційно-видавничим центром університету щодо видання покажчиків серії «Бібліографія вчених університету». За 15 років підготовлено 24 біобібліографічних покажчика.

Розділ «Біобібліографія» на веб-сайті НБ ХНУ дає змогу простежити еволюцію рівня підготовки персональних бібліографічних посібників 1997-2015 рр. (адреса ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/inf_res/bibliogr/sienes/bibl_praz.php). Перші з них були простими за структурою, без біографічних відомостей. З часом структура посібників ускладнювалася, збільшувалась кількість розділів та відображених документів, з'явилася ґрунтовна біографія та хронологія основних віх життя і діяльності, фотоматеріал.

Досвід свідчить, що якість покажчиків залежить від попереднього дослідження, яке дозволяє максимально виявити всі опубліковані праці вченого та літературу про нього. Високий рівень видання можливий тільки за безпосередньої співпраці бібліографів та науковців. Так, підготовка покажчика «Сергій Григорович Костоґриз» (2011р.) здійснювалась за участю навчально-методичного відділу університету, який надав допомогу у розробці розділу спогадів та фотоматеріалів про вченого. А до створення покажчика «Олександр Петрович Григоренко» (2014 р.) були залучені фахівці бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, де навчався та багато років працював професор, що забезпечило вичерпність інформації.

Із впровадженням у практику роботи бібліотеки сучасних інформаційних технологій створення персональної бібліографії науковців університету вийшло на новий рівень. Інновації дали змогу розширити коло користувачів шляхом створення електронних ресурсів та їх розташування на веб-сайті наукової бібліотеки. У процесі створення електронних

показчиків використовуються традиційні бібліографічні методи відбору та представлення документів, а також сучасна побудова ресурсу у вигляді гіпертекстових технологій переходу до різних розділів. Слід зазначити, що показники, створені лише в електронному варіанті, можуть не мати традиційного допоміжного апарату. Це не випадково, адже електронні технології дозволяють у будь-який час вносити доповнення, що змінює загальну нумерацію документа і навіть структуру. До того ж, Інтернет має свої пошукові можливості, які значно зменшують ефективність використання допоміжного показника до видання. Таким чином, під впливом інформаційних технологій змінилася навіть традиційна структура бібліографічного показника.

З 2015 року в рамках проекту «Бібліотека – центр науково-інформаційних ресурсів ХХІ ст.» книгозбірня здійснює створення нового біобібліографічного продукту «Доктори наук, професори Хмельницького національного університету».

(http://lib.khnu.km.ua/inf_res/avtory_HNU/begin.php). Ресурс підготовлено в результаті аналізу аналогічних БД, у тому числі й бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Біобібліографічний показник розкриває життєвий шлях і науково-педагогічну діяльність докторів наук, професорів Хмельницького національного університету, знайомить з науковим і творчим доробком вчених.

На початку видання розміщена інформація про двох ректорів навчального закладу, наступні матеріали розташовані за алфавітом прізвищ персоналій і включають біографічні довідки, основні опубліковані праці професорів та окремі публікації про них. Бібліографічні описи документів розташовано у хронологічному порядку; в межах року позиції розміщені за алфавітом назв. Список патентів наводиться за номерами. Під час відбору документів джерельною базою слугували фонди НБ ХНУ та авторський

екземпляр. За бажанням науковців у виданні додатково розміщені світлини. Бібліографічний опис та скорочення здійснено за чинними в Україні стандартами.

Бібліографуванням наукових праць викладачів, створенням біобібліографічної продукції займаються так чи інакше всі бібліотеки Хмельницького обласного методичного об'єднання бібліотек ВЗО, джерелом інформації для яких, як правило, є власні фонди. Величезний досвід з укладання персональних бібліографічних покажчиків має бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. У різні роки фахівцями книгозбірні підготовлено покажчики серії «Постаті в освіті і науці», присвячені першому ректорові навчального закладу І.І. Огієнку, колишньому ректорові І.В. Іваху, докторам наук І.М. Конету, П.І. Свідеру, професорам П.С. Каньосі, Г.П. Ткачук, Є.І. Сохацькій, М.А. Печенюк та іншим. За бібліографічної підтримки бібліотеки також створено серії: «Видатні випускники Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» та «Наукові школи університету». З 2005 року започатковано видання «Календаря знаменних і пам'ятних дат університету», який популяризує імена працюючих викладачів, ветеранів університету, відомих громадсько-політичних і культурно-освітніх діячів України, причетних до створення та функціонування найдавнішого навчального закладу Поділля. У 2013 році укладено ґрунтовне довідково-бібліографічне видання «Доктори наук, професори Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» [2].

Велику увагу біобібліографічній роботі приділяє наукова бібліотека Подільського державного аграрно-технічного університету. Щороку створюються 5-6 покажчиків науковців вишу. Серед останніх: покажчики присвячені докторам наук К. Б. Волощук, В. В. Данчук, М. Д. Поповичу, професору С. Д. Лучик, видатному пасічнику України П. І. Прокоповичу, видатному вченому-агрохіміку,

фізіологу і біохіміку рослин Д. М. Прянишникову та інші. Плідна робота проводиться фахівцями бібліотеки зі створення біобібліографічного покажчика «Подільський державний аграрно-технічний університет: люди і доли».

Збереженням творчого доробку викладачів займаються й інші бібліотеки методоб'єднання. Навіть якщо інформація не упорядкована, знаходиться на початковому етапі бібліографування - це ґрунтовна база для створення біобібліографічного ресурсу будь-якого виду.

У наш час змінюються вимоги до якості інформаційних продуктів і послуг, рівня інформаційного сервісу. Як тенденція розвитку бібліотечно-інформаційної діяльності все актуальнішою стає проблема корпоративності.

Бібліотечною корпорацією (кооперацією) називають об'єднання бібліотек задля реалізації спільних цілей і завдань, у першу чергу пов'язаних зі створенням і комплексним використанням інформаційних ресурсів. Функціонування бібліотек у рамках корпорацій передбачає наявність тісних професійних зв'язків між учасниками, обов'язкове виконання єдиних правил та норм, узгодження рішень і дій, спрямованих на кінцевий результат. [2, с. 139].

Яскравими проявами інформаційно-комунікаційної взаємодії бібліотек є:

- корпоративна каталогізація;
- кооперативне формування фондів;
- створення повнотекстових електронних колекцій, спільних баз даних та інших корпоративних інформаційних продуктів;
- спільне інформаційне обслуговування користувачів, зокрема об'єднана довідкова віртуальна бібліографічна служба;
- електронна доставка документів;
- підвищення кваліфікації.

Розвиток і зміцнення саме цих форм взаємодії бібліотечно-інформаційних установ стає основою для формування бібліотечних об'єднань та започаткування корпоративних бібліотечних систем [3, с. 195].

У 2016 році НБ ХНУ приєдналась до інноваційного проекту ELibUkr (Електронна бібліотека України), основною метою якого є забезпечення доступу до світової наукової інформації, створення власних академічних ресурсів, а також інтеграція української науки у світову наукову комунікацію. Консорціум пропонує інформаційне та організаційне посередництво у передплаті важливих е-ресурсів для університетів, надає тестові доступи до наукових ресурсів, методичну підтримку з управління електронними ресурсами та розвитку інституційного репозитарію тощо.

Нещодавно бібліотека долучилася до корпоративного формування Інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань», метою якого є популяризація, підвищення рейтингу та доступності електронних бібліотечно-інформаційних ресурсів наукових бібліотек України, за рахунок використання сучасних бібліотечних та веб-технологій. Портал створює умови єдиної точки доступу до вітчизняних наукових ресурсів. Його інструменти допоможуть користувачам швидко знаходити необхідну інформацію за галузями знань, темами, ключовими словами, персоналіями та видами документів у бібліографічних, реферативних і повнотекстових базах даних, колекціях та в інших типах ресурсів. Пошуку наукових видань і публікацій українських вчених сприятиме сформований реєстр академічних установ та науковців.

Проекти щодо створення корпоративних електронних ресурсів стали одним з напрямків діяльності Хмельницького обласного методичного об'єднання бібліотек ВЗО. Серед них: зведений електронний каталог бібліотек Хмельницької області, міжбібліотечна кооперація з обміну електронними записами аналітичного розпису статей періодичних видань.

Враховуючи розвиток біобібліографічної продукції та плідний досвід корпоративної діяльності, НБ ХНУ пропонує створення нового електронного продукту зведеної БД «Науковці Хмельниччини», який максимально повно розкриє

життєвий та творчий шлях науковців, що мають вчене звання «доктор наук», «професор». Мета цього проекту – об'єднання зусиль бібліотек-учасниць ЗвБД на засадах партнерства і кооперації для збереження, популяризації та надання доступу до наукових досягнень вчених Хмельниччини. Створення такого біобібліографічного інформаційного ресурсу дасть змогу акумулювати необхідну інформацію не лише для оцінки особистості вченого, а й для визначення етапів розвитку наукової галузі, її сучасного стану та формування перспективних напрямів.

Згідно з положенням про ЗвБД «Науковці Хмельниччини» керівництво здійснюється Радою учасників проекту, а обов'язки Центру методичної та технічної підтримки виконує НБ ХНУ.

Ресурс створюється за принципами:

- Рівноправності всіх учасників проекту (мають рівні права та обов'язки)
- Відкритості проекту (може приєднатися будь-яка бібліотека, яка здатна зробити реальний внесок у розвиток).

Технологія формування та використання ЗвБД:

- ЗвБД формується як єдиний біобібліографічний продукт на основі об'єднання окремих бібліографічних покажчиків бібліотек-учасниць.
- Бібліотеки-учасниці мають дотримуватися вимог «Інструкції про формування та використання ЗвБД «Науковці Хмельниччини».
- Передача бібліотеками-учасницями даних проводиться у визначений термін до Центру методичної та технічної підтримки ЗвБД «Науковці Хмельниччини» на електронних носіях або надсилаються електронною поштою.
- Передача даних здійснюється окремим файлом в текстовому форматі, ім'я якого містить: назву бібліотеки, дату завантаження.
- Центр методичної та технічної підтримки перевіряє працездатність наданих бібліотеками-учасницями даних та

підтверджує отримання. У разі необхідності здійснює остаточне доопрацювання й коригування отриманих матеріалів.

- Перевірені дані заносяться в єдину ЗвБД.
- Оновлення ЗвБД проводиться в міру надходження інформації.

ЗвБД створюється як гіпертекстова з можливістю пошуку інформації за різними ознаками. Інтерфейс цього видання дає змогу спочатку вибрати початкову літеру прізвища діяча, потім - перелік персональних рубрик на цю літеру. Вибираючи необхідну персональну рубрику, отримуємо коротку біографічну довідку, список наукових праць та літератури про діяча. ЗвБД має також і поле пошуку за прізвищем. Інформація кожної персональної рубрики складається за правилами, що регламентуються положенням про ЗвБД «Науковці Хмельниччини»:

- портрет – 9x12;
- біографія (стаття) – до 5 сторінок, надрукована шрифтом Times New Roman (розмір 14) на аркуші формату А-4 з міжрядковим інтервалом 1,5;
- бібліографія наукових праць – до 75 позицій (згідно з чинними в Україні стандартами);
- бібліографія публікацій про науковця – до 5 позицій (згідно з чинними в Україні стандартами);
- за бажанням можна додати три фото: з робочого місця, сімейне;
- наприкінці матеріалу про персоналію обов'язково вказувати завершальну дату формування матеріалу.

Обов'язковою умовою участі у проєкті є дотримання стандартів, чинних в Україні щодо бібліографічного опису та скорочення слів.

Щороку стрімко зростає у періодичних виданнях науковий доробок вчених. Помітно збільшується і кількість краєзнавчих документів, де можна знайти відомості про діячів науки Хмельниччини. Ретельна аналітична обробка

опублікованих документів допомагає зібрати бібліографічні та фактографічні відомості про вчених. Джерелами біобібліографічної інформації можуть бути – біобібліографічні довідки, списки, дайджести, віртуальні виставки. У перспективі передбачається зібрати відомості про всіх вчених, які мали відношення до Хмельниччини: вихідці регіону, випускники ВНЗ, що внесли вклад у розвиток науки, доктори та професори вищих закладів освіти області тощо.

Отже, реалізація корпоративного проекту зі створення краєзнавчого ресурсу є важливим перспективним напрямом науково-інформаційної діяльності бібліотек. Біобібліографічні ресурси дають змогу відстежити формування вченого, розвиток його наукових ідей, розкрити внесок у наукові дослідження. Біобібліографія слугує рекламою інтелектуального потенціалу науковців, сприяє створенню позитивного іміджу ВНЗ.

НБ ХНУ запрошує всіх фахівців бібліотечної справи Хмельниччини до співпраці!

Список використаних джерел

- 1.Яценко О. Персональна бібліографія, біобібліографія: термінологічний аналіз / О. Яценко // Бібліотечний вісник : наук.-теорет. та практ. журн. / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – № 5. – С. 24-29.
- 2.Опря Т. М. Показчики як форма розповсюдження бібліографічної інформації / Т. М. Опря // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Бібліотекознавство. Книгознавство : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 3. – С. 211-215.
- 3.Самчук Л. І. Кооперативна діяльність освітянських бібліотек України з формування електронних каталогів // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки ім.

- В. О. Сухомлинського. – Київ, 2010. – Вип. 2. – С. 139-145.
4. Дікунова О. Корпоративні проекти освітянських бібліотек як засіб формування інформаційно-комунікаційного середовища / О. Дікунова // Вісник Львівського університету. Серія : Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2014. – Вип. 9. – С. 194–199.
5. Швецова-Водка Г. М. Персональна та біобібліографія: термінологічні замітки / Г. М. Швецова-Водка // Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури. – Харків, 2013. – Вип. 39. – С. 117-122.
6. Коваленко, С. Бібліографічна зведена база даних дисертацій – складова інтегрованого інформаційного ресурсу / С. Коваленко // Вісник Книжкової палати : наук.-практ. журн. / Книжкова палата України. – Київ, 2014. – № 2. – С. 14-17.
7. Бондаренко, Е. Белорусская академическая наука глазами библиографа / Е. Бондаренко // Бібліотечний вісник. – 2015. – № 4. – С. 29-31.

І. В. Бекас,
провідний бібліотекар
Бібліотеки навчальної та наукової літератури
Національної академії
Державної прикордонної служби
України імені Б. Хмельницького

**Корпоративна культура як важливий фактор успішної
діяльності сучасної бібліотеки,
що сприяє формуванню її позитивного іміджу**

Розглянуто вплив корпоративної культури на ефективність організації роботи та розвиток бібліотеки, надані рекомендації щодо її формування в бібліотеці

Ключові слова: *корпоративна культура, імідж бібліотеки*

Серед проблем, які сьогодні обговорюють бібліотечні фахівці, найактуальнішими є: визначення місії та призначення сучасної бібліотеки, поліпшення її іміджу, ефективне управління книгозбірнею, професійні цінності, етика бібліотечних фахівців, мотивація бібліотекарів до інноваційної творчості. Всі ці питання можна об'єднати і розглядати в єдиному комплексі як складові корпоративної культури бібліотеки.

Підвищений інтерес до проблеми розвитку в бібліотеці корпоративної культури не випадковий, адже зміни в якості обслуговування та удосконалення бібліотечних процесів малоефективні без змін культури книгозбірни. Присутність корпоративної культури позитивно відображається на мотивації персоналу, іміджі та репутації бібліотеки.

Корпоративна культура бібліотеки розглядається фахівцями як система цінностей, норм, правил, стандартів і процедур, що визначають поведінку та ступінь згуртованості співробітників в процесі спільної діяльності з метою досягнення максимальних показників ефективної роботи.

Процес формування корпоративної культури бібліотеки відбувається під впливом свідомих дій керівництва організації, тобто цілеспрямованого управління процесом формування корпоративної культури. Якщо даним питанням не займаються цілеспрямовано – культура формується колективом. У такому випадку немає гарантій, що культура буде відповідати меті та стратегії бібліотеки і може призвести до негативних наслідків та погіршення її

іміджу.

До основних принципів формування корпоративної культури бібліотеки відносять:

- створення згуртованого колективу, який поділяє основні цінності поведінки в бібліотеці;
- формування сприятливого етично-психологічного клімату (створення атмосфери довіри, доброзичливості, справедливості, шанобливого ставлення до гідності і прав кожного члена колективу, не допускаючи будь-яких форм дискримінації та насильства, етичні норми поведінки і принципи в спілкуванні);
- формування та розвиток внутрішнього кадрового резерву (що передбачає плекання своїх лідерів у бібліотечному колективі);
- створення комфортної атмосфери, що сприяє інноваційній діяльності і професійному вдосконаленню.

Корпоративна культура впливає на ефективність організації роботи, координацію, процес прийняття рішень, мотивацію персоналу, моральний клімат у колективі, готовність до інновацій, здійснює суттєвий вплив на імідж бібліотеки, який складається на основі вражень, що виникає в процесі взаємодії з нею або під впливом інформації про неї з різних джерел.

Розвинена корпоративна культура бібліотеки допомагає вирішувати завдання:

- вижити в соціально-економічному середовищі, демонструючи співробітникам засоби, за допомогою яких це можливо зробити;
- забезпечити внутрішню єдність і згуртованість колективу бібліотеки;
- удосконалити управління людськими ресурсами для забезпечення лояльності співробітників до керівництва і прийнятих ним рішень;
- вирішувати будь-які проблеми без конфліктів.

Таким чином можна сформулювати рекомендації щодо

розвитку корпоративної культури бібліотеки, а саме:

- керівникам: необхідно вчасно інформувати колектив про стан справ бібліотеки, про плани і перспективи розвитку бібліотеки;
- створення позитивного психологічного клімату у колективі;
- допомога адаптації нових працівників;
- створення умов для самореалізації та задоволення співробітників своєю діяльністю;
- використовувати командну роботу, де персонал і керівництво виступають єдиною командою для досягнення поставленої мети;
- керівництво повинно орієнтуватися на мотивацію персоналу та крімматеріальних стимулів, використовувати інші методи (підвищення на посаді, надання більших прав на посаді і самостійності під час розширення кола обов'язків);
- визначення цінностей, місії, стратегії, мети, завдань, норм і правил поведінки, яких необхідно дотримуватись персоналу бібліотеки та зафіксувати їх в інструкціях та інших нормативних документах.

Отже, корпоративна культура дає можливість гарантувати ефективну роботу, гармонізувати відносини в колективі, привабити читачів, створити умови для прийняття ефективних рішень, стати важливим фактором успішної діяльності книгозбірні та сприяти формуванню її позитивного іміджу.

Список використаної літератури

- 1.Андрушків Б.М. Корпоративне управління [Текст]: навч. посіб./ Б. М. Андрушків, С.П. Черничинець.- К.: Кондор, 2011.- 528 с.
- 2.Бейліс, Л. Організаційна культура бібліотечної діяльності : горизонтальні зв'язки [Текст] / Л. Бейліс // Бібл. планета. – 2013. – №3. – С. 6-9.
- 3.Богун, Н.Корпоративна культура в бібліотеці (за матеріалами зарубіжних фахових періодичних видань)

- [Текст]/ Н. Богун // Бібл. планета. – 2013. – №1. – С. 11-13
- 4.Костирко Т. М. Місце бібліотеки у формуванні корпоративного середовища ВНЗ [Текст] / Т. М. Костирко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2011. - № 2. - С. 12-18.
- 5.Кривоносова, О. В. Корпоративна культура як чинник ефективної діяльності сучасної бібліотеки [Текст]/ О. В. Кривоносова // Таврійський вісник освіти. - 2015. - N 2 (2). - С. 255-263.
- 6.Савчин, М. В.Організаційна (корпоративна) культура в контексті психологічного напрямку та фактори, що впливають на її становлення[Текст]/ М. В. Савчин, А. В. Фурман // Зб. наук праць Національної академії Державної прикордонної служби України №65. – Хмельницький : НАДПСУ, 2012. – С. 225-230.

Книжкова полиця

http://lib.khnu.km.ua/asp/php/page_lib.php

Анотований список літератури за темою «Корпоративна діяльність як засіб підвищення ефективності використання ресурсної бази бібліотек та оптимізація бібліотечної праці»

1.Кооперація освітянських бібліотек в інформаційному забезпеченні національної науки й освіти // Бібліотечний

вісник. – 2012. – №6. – С.40-41. – [10 квітня 2012 р. фахівці Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В.О.Сухомлинського провели регіональний науково-практичний семінар щодо об'єднання зусиль у формуванні єдиного інформаційного ресурсу освітянських бібліотек. Ухвалена низка конкретних пропозицій].

2.Асеєв, Г. Архітектура корпоративного сховища даних / Г. Асеєв // Вісник книжкової палати. – 2010. – №10. – С.20-25. – [Розглянуті компоненти корпоративного сховища даних: підсистеми введення, зберігання, індексування, відображення інформації, аналізу, управління потоками, адміністрування науково-технічного супроводу і специфічна особливість сховища даних - надання повнотекстового пошуку].

3.Астапенко, Т.С. Роль корпоративної каталогізації у розвитку електронних ресурсів бібліотек регіону / Т. С. Астапенко // Бібліотечна практика: різноманітність і дієвість. – 2004. – С.8-14. – [Миколаївська ОУНБ. Мета створення корпоративного каталогу, перспективи корпоративного співробітництва бібліотек, аналіз соціологічного дослідження щодо складу читачів в рамках проекту "Корпоративна каталогізація"].

4.Бабенко, Ж.В. Вплив новітніх інформаційних технологій на функціонування університетських бібліотек / Ж. В. Бабенко // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. – 2008. – Вип.1. – С.338-343. – [Про необхідність застосування інноваційних підходів до інформаційного забезпечення користувачів університетських бібліотек, які повинні базуватися на вдосконаленні ресурсного потенціалу даних установ за рахунок використання можливостей новітніх інформаційних технологій. Пропонується об'єднання інформаційного потенціалу даних закладів шляхом створення консорціуму університетських бібліотек України].

5.Барабаш, С. Практика корпоративних зв'язків університетської бібліотеки: 3 досвіду роботи Науково-

технічної бібліотеки ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України "Київський політехнічний університет" / С. Барабаш // Бібліотечна планета. – 2008. – №4. – С.21-22. – [Розкрито форми і переваги корпоратизації у сфері бібліотечної діяльності. Наводяться конкретні приклади об'єднання зусиль бібліотек ВНЗ, а також окремої бібліотеки із структурними підрозділами вищого навчального закладу].

6.Барабаш, С.І. Корпоративність, як основний напрямок діяльності сучасної бібліотеки вищого навчального закладу: з досвіду роботи НТБ ім. Г.І.Денисенка НТУУ "КПІ" / С. І. Барабаш, О. Є. Половян // Электронные ресурсы для науки и образования. – 2007. – С.58-63. – [Напрямки проекту корпоративної діяльності бібліотек ВНЗ: корпоративна каталогізація, міжбібліотечний абонемент, електронна доставка документів, зведений каталог, проблеми, які необхідно вирішити в ході реалізації проекту, висновки проекту].

7.Башун, О. Глобальна бібліотечна кооперація : історія та сучасність / О. Башун // Бібліотечний форум України. – 2003. – №2. – С.29-30. – [Досвід діяльності OCLC-онлайнного комп'ютерного бібліотечного центру в США, особливості інформатизації бібліотек Франції. Досвід бібліотек України з розробки формату UKRMARK та корпоративної каталогізації].

8.Башун, О. Проекти оцифрування бібліотечних колекцій у бібліотеках США / О. Башун // Бібліотечний форум України. – 2011. – №3. – С.40-41. – [Представлено досвід роботи бібліотеки університету Північної Кароліни в Чапел-Гілл щодо оцифрування бібліотечних колекцій].

9.Вилегжаніна, Т. Кооперація бібліотек: проблеми і переваги / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2006. – №1. – С.4-6. – [Розглядаються форми кооперації бібліотек України: у комплектуванні фондів, у збереженні документних ресурсів, у наданні доступу до документних ресурсів, у створенні

віртуальної довідкової служби, у бібліографічному обслуговуванні. Корпоративна каталогізація].

10. Вилегжаніна, Т. До питання про створення Центру корпоративної каталогізації: підходи і перспективи / Т. Вилегжаніна, Є. Одинець // Бібліотечна планета. – 2005. – №1. – С.15-18. – [Погляд НПБУ на перспективу змін, пов'язаних зі створенням Центру в Україні.].

11. Візир, О. Створення корпоративного інформаційного порталу на базі регіонального веб-серверу / О. Візир // Бібліотечна планета. – 2001. – №4. – С.9. – [Миколаївська ОУНБ. Веб-сайт, сервер].

12. Волохін, О. Центральнo-український кооперативний каталог - складова корпоративної каталогізації / О. Волохін, Є. Літвінова // Бібліотечна планета. – 2015. – №1. – С.21-22. – [Історія створення та формування кооперативного каталогу 13 обласних бібліотек].

13. Воскобойнікова-Гузева, О. Бібліотекознавча спадщина: формування електронних ресурсів / О. Воскобойнікова-Гузева, Л. Петрова, С. Масловська // Бібліотечний вісник. – 2007. – №6. – С.35-38. – [Концепції формування, системний підхід до створення електронного бібліотекознавчого ресурсу, сучасний стан, перспективи розвитку та проблеми використання; технологія формування і перспективи кооперативної роботи, спрямовані на інформаційне наповнення електронного бібліотекознавчого ресурсу; проблеми створення фондів електронних документів, розроблення лінгвістичного забезпечення для вирішення питань ефективного пошуку, аспекти автоматизації та розвитку бібліотечно-інформаційних систем як програмно-технічної основи створення електронного бібліотекознавчого ресурсу].

14. Гірсберг, Д. GETINFO: зібрання фахової інформації з природничих наук і техніки / Д. Гірсберг // Бібліотечний вісник. – 2009. – №5. – С.12. – [Вченим, винахідникам і студентам, що спеціалізуються на природничій проблематиці,

техніці, Getinfo пропонує зручну пошукову систему, завдяки якій цінна та якісна інформація швидко потрапляє до читача. З досвіду роботи Технічної інформаційної бібліотеки в Ганновері, Німеччина].

15.Горобець, О. Краєзнавча бібліографія в сучасному інформаційному просторі / О. Горобець // Бібліотечний форум України. – 2011. – №4. – С.26-27. – [Стаття висвітлює досвід краєзнавчої діяльності бібліотеки, систему роботи, досягнення, здобутки колективу та перспективи].

16.Долгополова, О. Інформаційні ресурси Національної бібліотеки Білорусі: проблеми корпоративного формування і використання / О. Долгополова, Т. Кузьмініч // Бібліотечний вісник. – 2008. – №2. – С.14-17. – [Розглядаються стан і перспективи координації діяльності бібліотек Республіки Білорусь на рівнях комплектування документного фонду, формування бібліографічного запису, створення цифрових копій документів, генерування інформаційної продукції і обслуговування користувачів].

17.Жукова, В. Бібліотечно-інформаційне партнерство: від локальних мереж до глобальної взаємодії / В. Жукова // Бібліотечний форум України. – 2006. – №2. – С.50-51. – [Про наукову конференцію "Бібліотечно-інформаційне партнерство: від локальних мереж до глобальної взаємодії", організовану Асоціацією сучасних інформаційно-бібліотечних технологій (АСІБТ), 4-5 квітня, Харків. Стислий огляд доповідей].

18.Задерій, Л. Взаємодія публічних і шкільних бібліотек у забезпеченні інформаційної підтримки навчально-освітнього процесу в загальноосвітній школі / Л. Задерій // Бібліотечний форум України. – 2014. – №4. – С.39-40. – [Висвітлюється співпраця публічних та шкільних бібліотек та представлено досвід роботи бібліотек, що обслуговують дитяче населення Миколаївської області].

19.Ільганаєва, В. Корпоративний рух в Україні: стан та перспективи розвитку / В. Ільганаєва // Бібліотечний форум

України. – 2006. – №2. – С.13-15. – [Бібліотекознавчі аспекти проблеми взаємодії бібліотек України в умовах інформатизації. Головні напрямки діяльності об'єднань].

20.Капустіна, Н. Взаємодія та партнерство бібліотек у регіональному інформаційному просторі / Н. Капустіна // Бібліотечний форум України. – 2013. – №2. – С.28-31. – [Висвітлено хід проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції "Короленківські читання - 2012", присвяченої питанням взаємодії та партнерства наукових бібліотек України, зокрема корпоративному формуванню й інтеграції інформаційних ресурсів, створенню корпоративного інформаційного простору бібліотечних послуг та сервісів, формуванню інфраструктури професіональних комунікацій. Розглянуто перспективні напрями створення єдиного міжбібліотечного міжвідомчого інформаційного простору. Були вироблені та ухвалені рекомендації з актуальних напрямів розвитку бібліотечного корпоративного руху України (додаються)].

21.Коваленко, С. Бібліографічна зведена база даних дисертацій - складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / С. Коваленко // Вісник книжкової палати. – 2014. – №2. – С.14-17. – [Розглядаються питання створення бібліографічної зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки і психології в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О.Сухомлинського].

22.Ковальчук, Ю. Досвід реалізації PR-проекту в бібліотеках Рівненщини / Ю. Ковальчук // Бібліотечний форум України. – 2014. – №4. – С.53-54. – [Розкрито досвід реалізації корпоративної діяльності кількох бібліотек одного регіону у сфері зв'язків з громадськістю на прикладі реалізації проекту "PR-офіс сучасних бібліотек"].

23.Корнілова, Є. Корпоративні технології у наукових бібліотеках / Є. Корнілова // Бібліотечний вісник. – 2007. – №4. – С.7-12. – [Розглядаються питання корпоративних технологій у наукових бібліотеках. Висвітлені принципи

побудови та необхідні складові корпорацій бібліотек, об'єктивні та суб'єктивні умови побудови корпоративної мережі].

24.Костенко, Л. Корпоративна взаємодія бібліотек у мережевому середовищі / Л. Костенко, О. Жабін // Бібліотечний вісник. – 2011. – №6. – С.59-61. – [Учасники семінару зосередили свою дослідницьку увагу на обговоренні таких актуальних питань: розвиток засад інтеграційної політики бібліотечних установ та інформаційних центрів; стан корпоративних проєктів книгозбірень та перспективи їх реалізації; програмно-технологічний супровід процесів корпоративної взаємодії бібліотек у мережевому середовищі].

25.Костирко, Т.М. Місце бібліотеки у формуванні корпоративного середовища ВНЗ / Т. М. Костирко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – №2. – С.12-18. – [Визначається роль і місце бібліотеки в інформаційному середовищі ВНЗ як посередника між інформаційними ресурсами та користувачами інформації. Розглядаються: різноманітні підходи і можливості до взаємодії бібліотеки з підрозділами вишу як суб'єктами нового інформаційно-освітнього середовища; вплив на корпоративну культуру ВНЗ через вагомні зміни в управлінській діяльності, модернізацію організаційної структури бібліотеки].

26.Кривоносова, О. Корпоративна культура в контексті перспективного розвитку сучасних бібліотек / О. Кривоносова // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – 2015. – №1. – С.7-10. – [Розглядаються актуальні питання впливу корпоративної культури на успішну діяльність і розвиток книгозбірні, розкривається сутність поняття, розглядаються рівні і структурні компоненти та ефективність практичного використання типології корпоративної культури бібліотеки, а також виокремлюються рекомендації щодо основ її формування в бібліотеках].

27.Кубко, В. Корпоративна культура як об'єднальна основа вищих навчальних закладів / В.Кубко // Вісник книжкової палати. – 2011. – №11. – С.43-46. – [Аналізується культурологічний підхід до вивчення корпоративної культури вищих навчальних закладів України як освітніх корпорацій. Такий підхід допомагає розширити функції університетів у суспільстві, сприяє інноваційному розвитку вищих навчальних закладів та їхньої конкурентоспроможності на освітньому ринку. Підкреслюється необхідність аналізу корпоративної культури вищих навчальних закладів як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях. Акцентується на корпоративній ідентичності як базовій платформі корпоративної культури та корпоративному іміджі як важливій складовій системі управління освітнім закладом].

28.Кузнєцова, М. Корпоративні умови формування системи краєзнавчих електронних ресурсів бібліотек України / М. Кузнєцова // Вісник книжкової палати. – 2008. – №10. – С.20-23. – [Виявлено та проаналізовано основні корпоративні умови формування системи краєзнавчих електронних бібліотечних ресурсів у мережі Інтернет. Обґрунтовано перспективні напрями їхнього розвитку в електронному середовищі публічних бібліотек України].

29.Кузнєцова, М. Регіональні електронні ресурси: від корпоративного створення до використання у соціально-комунікаційному середовищі ОУНБ / М. Кузнєцова // Вісник книжкової палати. – 2010. – №8. – С.25-29. – [Аналізуються процеси корпоративного формування й надання доступу до регіональних електронних ресурсів, продуктів і послуг та визначаються їхні складові. Розкриваються тенденції успішного розвитку ресурсів, продуктів і послуг із краєзнавства у соціально-комунікаційному середовищі ОУНБ України].

30.Кузьмінич, Т. Змістове опрацювання документного потоку в умовах корпоративної взаємодії бібліотек Білорусі / Т. Кузьмінич, С. Пугачова // Бібліотечний вісник. – 2008. –

№2. – С.21-23. – [Розглянуто особливості змістовного опрацювання документного потоку у бібліотеках Білорусі, особливості взаємодії на початковому стані впровадження системи корпоративної каталогізації. Досвід роботи НББ, у веденні карткових та електронних каталогів, використанні класифікаційних мов (УДК, ББК, ДР НТІ), дескрипторної мови з контрольованою лексикою і мовою предметних рубрик].

31.Кунанець, Н. Європейський досвід створення консолідованих інформаційних ресурсів / Н. Кунанець, Г. Липак // Бібліотечний вісник. – 2016. – №6. – С.15-20. – [Проаналізовано низку успішних європейських Інтернет-порталів (DDB, British Librari Labs, Gallica), що консолідують цифрову інформацію з фондів бібліотек, архівів і музеїв. Здійснено порівняння їх функціональних можливостей, джерел наповнення інформації, способів консолідації різнорідних інформаційних ресурсів тощо].

32.Лазоренко, Ю. Розвиток корпоративної взаємодії сільськогосподарських бібліотек територіальних об'єднань в Україні / Ю. Лазоренко // Бібліотечний вісник. – 2011. – №4. – С.32-37. – [Розкрито роль корпоративної взаємодії бібліотечно-інформаційної мережі вітчизняних сільськогосподарських бібліотек у сучасних умовах розвитку аграрної освіти, науки, виробництва на прикладі створених в Україні обласних територіальних об'єднань (ТО); висвітлена діяльність головних бібліотек ТО як координаційних та організаційно-методичних центрів; виокремлені завдання міжвідомчих науково-методичних бібліотечних рад щодо піднесення ефективності міжбібліотечної взаємодії сільськогосподарських бібліотек ТО; визначено позитивні зміни в роботі цього колегіального органу та шляхи вирішення існуючих проблем].

33.Лобановська, І. Взаємодія освітянських бібліотек України у формуванні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу: організаційний аспект /І.Лобановська // Вісник

книжкової палати. – 2014. – №9. – С.16-20. – [Проаналізовано форми міжбібліотечної взаємодії та інтегрування бібліотечних ресурсів і сервісів].

34.Лучанська, В. Особливості формування корпоративної інформаційно-бібліотечної системи: До 85-річчя Таврійського національного університету / В. Лучанська // Вісник книжкової палати. – 2003. – №12. – С.30-32. – [Формування корпоративної системи з питань екології].

35.Мар'їна, О. Інформаційно-комунікаційна взаємодія бібліотек: феноменальний підхід / О. Мар'їна // Вісник книжкової палати. – 2008. – №9. – С.23-24. – [Розглядається феномен інформаційно-комунікаційної взаємодії бібліотек. Аналізуються існуючі дефініції поняття інформаційно-документаційної взаємодії. Визначаються особливості та перспективи розвитку цього явища].

36.Мар'їна, О. Розвиток корпоративних бібліотечних проєктів в Україні / О. Мар'їна // Вісник книжкової палати. – 2010. – №1. – С.22-25. – [Здійснено аналіз функціонування корпоративних бібліотечних проєктів в Україні. Викладено мету й особливості їхнього створення та етапи формування].

37.Мотульський, Р. Національна бібліотека Білорусі як центр корпоративної взаємодії бібліотек країни / Р. Мотульський // Бібліотечний вісник. – 2008. – №2. – С.3-6. – [Висвітлено роль Національної бібліотеки Білорусі як інформаційного, соціокультурного і соціополітичного центру. Розкрито місію НББ у координації діяльності всіх бібліотек та інформаційних центрів країни щодо задоволення інформаційних потреб користувачів].

38.Опря, Т.М. Участь наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка у формуванні системи кооперативного реферування в Україні / Т. М. Опря // Бібліотека та сучасні тенденції в інформаційному забезпеченні освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів. – 2012. – С.175-179. – [Висвітлюється досвід кооперативної співпраці

наукової бібліотеки К-ПНУ ім. І.Огієнка і ДНПБ України ім. В.Сухомлинського з реферативного опрацювання наукових збірників університету і подальшого включення їх в загальнодержавну БД "Україніка наукова", УРЖ "Джерело" та галузеву реферативну БД на веб-порталі ДНПБ України ім. В.Сухомлинського].

39. Попик, В. Формування національного науково-інформаційного простору: інтеграція й кооперація зусиль бібліотек, наукових установ та інформаційних центрів України / В. Попик // Бібліотечний вісник. – 2015. – №3. – С.3-11. – [Обґрунтовується необхідність інтеграції зусиль спеціалізованих наукових бібліотек, науково-дослідних установ та інформаційних центрів щодо формування національного науково-інформаційного простору як сукупності інформаційних ресурсів, технологій, інформаційних зв'язків, інфраструктур, середовища інформаційних комунікацій].

40. Рогова, П. Про концепцію створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського / П. Рогова // Вісник книжкової палати. – 2013. – №10. – С.8-12. – [Висвітлюються концептуальні засади створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі ДНПБ України ім. В. Сухомлинського як єдиного вікна доступу до освітніх ресурсів, завдяки чому інтенсифікуватиметься науково-дослідна діяльність, навчально-виховний процес в освітній сфері України. Втілення засад концепції в практику пропонується здійснювати з мережею освітянських бібліотек, а також з бібліотеками інших відомств].

41. Синиця, Н.М. Бібліотеки Хмельниччини у створенні єдиного інформаційного простору: початки і перспективи / Н. М. Синиця // Бібліотеки у створенні єдиного інформаційного простору Хмельниччини. – 2004. – С.16-21.

42. Сорока, М. Інформаційні продукти бібліотек: проблеми

кооперативного формування та суспільного використання / М. Сорока // Бібліотечний вісник. – 2002. – №1. – С.27-30. – [Матеріали Міжнародної наукової конференції в НБУВ 2001р. - "Бібліотечно-інформаційний сервіс"].

43.Фоміних, В.В. Аналіз діяльності книгозбірень-учасників проекту "Зведений електронний каталог бібліотек Хмельниччини" / В. В. Фоміних // Бібліотека в освітньому просторі. – 2013. – №16: Організація інституційного репозитарію, наповнення "Зведеного електронного каталогу бібліотек Хмельниччини" та сайтів книгозбірень ВЗО методичного об'єднання. – С.48-55. – [Розкриваються ідея і мета створення проекту "Зведений електронний каталог бібліотек Хмельниччини", аналізується ефективність наповнення каталогу та подаються конкретні пропозиції щодо якості здійснення бібліографічних описів, які розміщуються в каталозі].

44.Фоміних, В.В. Корпоративність - універсальний механізм міжбібліотечної взаємодії ВНЗ / В. В. Фоміних // Сучасна бібліотека в інноваційному освітньому просторі. – 2011. – С.74-84. – [Визначена мета створення корпоративних систем. На прикладі наукової бібліотеки Хмельницького національного університету показано корпоративну співпрацю бібліотек вищих навчальних закладів].

45.Фоміних, В.В. Корпоративна діяльність бібліотек ВНЗ / В. В. Фоміних // Гуманізація освіти та традиції просвітництва в бібліотеках вищих навчальних закладів Хмельниччини. – 2009. – С.137-143. – [Що таке корпоративна каталогізація, визначені переваги використання можливостей корпоративної каталогізації. Корпоративна діяльність НБ ХНУ].

46.Шилюк, О. Використання нових технологій в спільній діяльності бібліотек: кооперативний каталог / О. Шилюк // Бібліотечний форум України. – 2003. – №1. – С.14-16. – [Досвід корпоративної діяльності Вінницької, Кіровоградської та Чернівецької ОУНБ по створенню

електронного каталогу статей з періодики (використання ІРБІС). Підсумок другого етапу реалізації проекту].

47.Щербан, Р. Регіональна корпоративна бібліотечна інформаційна система /Р. Щербан //Бібліотечний форум України. – 2007. – №2. – С.2-4. – [Про перспективність корпоративного підходу до вирішення питань взаємодії бібліотек різного рівня і створення ними єдиного регіонального інформаційного простору на досвіді спільної роботи бібліотек Рівненщини.].